

Marijn Lammerschop

3006638

Onderzoekseminar III: Darwin

De Turnerthese

De relatie tussen de ‘frontier’ en evolutionair
denken

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Frederick Jackson Turner	5
De turnerthese	8
Na de turnerthese	11
Kritiek op de turnerthese	13
Het evolutionaire vraagstuk	16
Conclusie	18
Literatuurlijst	21

Inleiding

Frederick Jackson Turner presenteerde in 1893 zijn Frontier Thesis, ook wel de turnerthese genoemd. Deze theorie had betrekking op de geschiedenis van Amerika. De turnerthese gaf een verklaring voor de verschillen tussen Amerikanen en hun natuurlijke voorgangers, de Europeanen. Turner stelde dat Europeanen zich via een evolutionair proces ontwikkelden tot Amerikanen doordat ze zich moesten aanpassen aan andere omstandigheden op het nieuwe continent. De turnerthese gaf Amerikanen het empirische bewijs dat ze een eigen identiteit hadden.

De hoofdvraag die bij dit onderzoek gesteld wordt luidt als volgt: hoe werd de turnerthese geïnterpreteerd en in hoeverre is hier sprake van een biologisch evolutionair proces dat te koppelen is aan darwinisme?

Om tot een antwoord te komen is het onderzoek in delen opgesplitst. Ik begin dit paper met een introductie van Frederick Jackson Turner. Deze wetenschapper is buiten Amerika niet zo bekend en een korte biografie zal duidelijk maken dat Turner al vanaf zijn jeugd bezig is met de veranderingen die de frontier met zich meebrengt. Deze frontier is de lijn waar de beschaafde wereld in aanraking komt met de wildernis. Deze lijn schoof op van het oosten van Amerika naar het westen totdat de westkust werd bereikt, eind 19^e eeuw. Precies op deze lijn was er volgens Turner een evolutionair proces gaande. De deelvraag die bij dit hoofdstuk hoort is: wie was Frederick Jackson Turner?

In het tweede hoofdstuk komt de turnerthese aan bod. Als bron heb ik Turners artikel 'The Significance of the Frontier in American History' gebruikt. Dit is het artikel waarin Turner zijn turnerthese voor het eerst uit de doeken doet. De deelvraag bij dit hoofdstuk luidt: wat hield de turnerthese in?

Het derde hoofdstuk gaat over de ontvangst van de turnerthese door het publiek. Er wordt aandacht besteed aan zowel de 'gewone' Amerikaan als de wetenschappers. Voor beide groepen had de turnerthese een grote betekenis. De deelvraag bij dit hoofdstuk is: wat waren de gevolgen van de publicatie van de turnerthese?

In het vierde hoofdstuk komen de critici aan bod. Het duurde jaren voordat er kritiek werd geuit op de turnerthese maar van de jaren '20 tot de jaren '50 is er een groot debat gevoerd. Turner overleed in 1932 dus hij heeft een groot gedeelte van de kritiek niet mee hoeven te maken. Er kwam veel kritiek op de turnerthese en met name het feit dat Turner de industrialisatie buiten beschouwing liet, stootte veel historici tegen het hoofd. De deelvraag die ik bij dit hoofdstuk stel is voor de hand liggend: hoe luidde de kritiek op de turnerthese?

In het laatste hoofdstuk kom ik terug op de kern van de zaak. Hier kijk ik naar het ontwikkelingsaspect van de turnerthese. Na bestudering van de geschiedenis en de theorie van Charles Darwin ben ik tot de conclusie gekomen dat er twee mogelijke antwoorden zijn op het vraagstuk dat de turnerthese met zich meebrengt. Enerzijds kan het biologische evolutie zijn op basis van natuurlijke selectie zoals Darwin die stelde, anderzijds kan het culturele evolutie zijn op basis van overerving van verworven eigenschappen zoals Lamarck stelde.

Tenslotte kom ik in de conclusie terug op de hoofdvraag. Nadat alle deelvragen zijn beantwoord is er een beeld ontstaan van Frederick Jackson Turner en zijn turnerthese. Dan zal duidelijk zijn hoe voorstanders en tegenstanders van Turner zich hebben uitgesproken en is er stapsgewijs toegewerkt naar een antwoord op het evolutionaire vraagstuk.

De belangrijkste auteurs die in dit paper aan bod komen zijn uiteraard Frederick Jackson Turner zelf, James D. Bennett en Ray Allen Billington. James D. Bennett is een Amerikaans historicus en filosoof en een autoriteit op het gebied van Turner. Ray Allen Billington was een Amerikaans historicus die leefde van 1903 tot 1981. Hij publiceerde meer dan vijftig boeken over het Amerikaanse westen en het boek dat ik voor dit paper heb gebruikt, 'Frederick Jackson Turner: historian, scholar, teacher', was in 1973 zijn laatste belangrijke boek. Turner leverde met zijn artikel het onderwerp voor dit paper. Bennett en Billington hebben eerder een soortgelijk onderzoek als dit gedaan. Hun onderzoeken zijn echter biografisch van karakter en daarom veel breder opgezet, ze gaan diep in op het leven van Turner. Hun boeken waren onmisbare bronnen. Ik beperk me tot een korte beschrijving van Turners leven, de nadruk ligt op de veranderende interpretatie van de turnerthese vanuit historisch perspectief en het ontwikkelingsaspect.

Frederick Jackson Turner

Frederick Jackson Turner werd in 1861 in Wisconsin geboren. De plaats waar hij opgroeide, Portage, lag op de route voor mensen die van het oosten naar het westen van de Verenigde Staten trokken. Hierdoor kwam Turner al op jonge leeftijd in aanraking met het fenomeen ‘westward movement’ en de vele Europeanen die hier bij betrokken waren. Turner werd omgeven door alle aspecten die samenhangen met de frontier. Hij sprak met Indianen, Schotten, Noren en Yankees uit het oosten van Amerika. In het gebied waar Turner opgroeide, hadden de rivieren en meren Franse namen die herinnerden aan de eerste ontdekkingsreizigers. Omdat Portage zo dicht bij de frontier lag, was Turner getuige van de snelle ontwikkeling in het gebied. Hij zag dat de kleine agrarische cultuur van de Indianen plaats maakte voor grootschalige landbouw en zag de industrie opkomen.¹

In 1880 ging Turner naar de universiteit van Wisconsin, wat een kleine universiteit was zodat Turner veel contact met zijn docenten kon hebben. Turner ging daar geschiedenis studeren. Een van zijn docenten was professor William F. Allen, die een grote invloed zou hebben op Turner. Allen paste zeer moderne onderzoekstechnieken toe, de zogenaamde wetenschappelijke methode, die hij in Duitsland had aangeleerd. Bij deze methode hanteert men het idee dat primaire bronnen onmisbaar zijn voor het begrijpen van het verleden. Allen had dus zeer veel primaire bronnen onderzocht. Hij was een van de eerste Amerikaanse professoren die deze wetenschappelijke methode gebruikten. Zo keek Allen vooral naar de economische en culturele aspecten van de geschiedenis terwijl de meeste historici van zijn tijd naar de constitutionele en politieke aspecten keken. Opvallend is dat Allen ook de evolutionaire manier van denken hanteerde. Hij was van mening dat beschavingen een evolutionair karakter hadden en hij gebruikte de evolutionaire ideeën om dit te onderzoeken en te ondersteunen. Een derde bijzonderheid aan deze professor is dat hij oog had voor de complexe verbanden tussen Europa en de Verenigde Staten. Turner nam veel van de onderzoekstechnieken en ideeën van Allen over en studeerde af aan de opleiding geschiedenis in 1884.²

Turner studeerde door in Wisconsin en behaalde daar in 1888 zijn Master of Arts diploma. In 1888 ging Turner promoveren aan de prestigieuze Johns Hopkins universiteit om daar deel te nemen aan een grote diversiteit aan vakken. Voorbeelden hiervan zijn kerkgeschiedenis, politieke geschiedenis, economische beginselen en internationaal recht.

¹ James D. Bennett, *Frederick Jackson Turner* (Boston 1975) 17-19.

² Bennett, *Frederick Jackson Turner*, 21-24.

Turner werd daar opnieuw sterk beïnvloed door zijn docenten. Een van hen was professor Herbert Baxter Adams, op dat moment de meest bekende professor van Amerika. Adams liet Turner kennismaken met het gegeven dat de Amerikaanse maatschappij voortgekomen was uit een vroegere Europese basis. Adams was ervan overtuigd dat deze erfelijkheid de belangrijkste oorzaak is van de overeenkomsten en verschillen tussen Amerikanen en Europeanen. Turner erkende het belang van erfelijkheid maar hij was van mening dat de verschillende omgevingsfactoren de belangrijkste oorzaak waren voor de verschillen tussen beide continenten. Dit kwam omdat Turner in zijn jeugd met eigen ogen had gezien dat de omgeving mensen dwong om hun gedrag aan te passen. Turner promoveerde aan Johns Hopkins in 1890 op het proefschrift 'The Character and Influence of the Indian Trade in Wisconsin: A Study of the Trading Post as an Institution'. Deze scriptie ging voornamelijk over de bonthandel.³

Turner ging terug naar Wisconsin om daar aan de universiteit les te geven. Een van de vakken die hij doceerde was een vak over de Amerikaanse grondwet en de geschiedenis van de politiek. Tijdens het lesgeven ontwikkelde hij steeds meer ideeën over de uniciteit van de Amerikaanse nationaliteit.⁴ Turner beseftte dat er nog geen historisch onderzoek was gedaan naar de kolonisatie van Amerika. Als historici de kolonisatie bestudeerden, hadden ze vooral oog voor het geld en de nieuwe technieken die de kolonisten meebrachten. Turner was van mening dat er vooral ook goed gekeken moest worden naar de gewoontes en de ideeën van de kolonisten. Volgens Turner lag daarin de basis voor het ontstaan van een nieuwe Amerikaanse bevolking. Turner begon daarom artikelen te publiceren over de kolonisatie en geschiedenis van Amerika. Een belangrijk onderwerp dat volgens Turner moest worden onderzocht, was de aankomst van Europeanen in Amerika en hoe Amerika hun gewoontes en gebruiken had veranderd. Om dit onderwerp goed te onderzoeken, waren er volgens Turner meer wetenschappers nodig dan historici alleen. Ook geologen, biologen en geografen zouden zich hiermee bezig moeten houden. Dit achtte hij noodzakelijk omdat hij ervan overtuigd was dat de omgevingsfactoren voor een verandering in cultuur hadden gezorgd. Dit voorstel van onderzoek doen was uniek omdat er toen nog geen sprake was van interdisciplinair wetenschappelijk onderzoek.⁵

De artikelen die Turner schreef, werden niet zo goed ontvangen. Veel lezers vonden ze te ingewikkeld en historici twijfelden of Amerika wel klaar was voor een geschiedenis van

³ Ibidem, 26 en 27.

⁴ Ibidem, 28.

⁵ Ray Allen Billington, *Frederick Jackson Turner: historian, scholar, teacher* (New York 1973) 102-106.

de eigen bevolking. Herbert Baxter Adams echter, Turners oude docent bij Johns Hopkins, nodigde Turner uit om een artikel te schrijven voor het tijdschrift van de American Historical Association. Turner nam de uitnodiging aan en ging zijn ideeën verder uitwerken voor het nieuwe artikel. Dit artikel zou 'The Significance of the Frontier in American History' gaan heten en hierin zou Frederick Jackson Turner zijn turnerthese presenteren. Het werd in 1893 gepubliceerd in het tijdschrift van de American Historical Association.⁶

⁶ Billington, *Frederick Jackson Turner*, 106 en 107.

De turnerthese

Frederick Jackson Turner ontwikkelde de turnerthese om een verklaring te geven voor het proces dat destijds gaande was en amerikanisatie werd genoemd. Dit proces hield in dat Europeanen aankwamen op het Amerikaanse continent en daar in aanraking kwamen met de wildernis. Om zich hieraan aan te passen verloren zij langzamerhand hun Europese gewoontes en gebruiken en ontwikkelden nieuwe. De Europeaan wordt teruggebracht naar een primitief bestaan en gaat zich opnieuw ontwikkelen. Turner zegt hierover: 'Little by little he transforms the wilderness, but the outcome is not the old Europe, not simply the development of Germanic germs, any more than the first phenomenon was a case of reversion to the Germanic mark. The fact is, that here is a new product that is American.' Hoe meer de frontier opschoof naar het westen, hoe meer er sprake was van amerikanisatie.⁷

De frontier bleef naar het westen opschuiven omdat handelaren handel dreven met Indianen die steeds van gebied naar gebied trokken. De handelaren reisden achter ze aan. Er werden ook expedities opgezet om nieuwe gebieden te ontdekken en ook dit zorgde ervoor dat de frontier opschoof. Er kwam daardoor een sterke stroom van migratie op gang. Amerikanen trokken van het oosten naar het westen. Volgens Turner zochten ze de ruimte op omdat Amerikanen de ruimte nodig hebben om zich te ontwikkelen. Wat ook een rol speelde was het feit dat er goud was gevonden in Californië en dat migratie door de opkomst van spoorwegen een stuk laagdrempeliger werd. Soms ging de uitbreiding van de Amerikaanse beschaving zonder slag of stoot maar regelmatig moest het leger ten strijde trekken tegen Indianen die hun gebied niet vrijwillig wilden opgeven.⁸

Turner legde met zijn these uit hoe een onderzoeker de ontwikkeling van de Amerikaan moest onderzoeken. Doordat de verschuiving van de frontier geleidelijk ging, onderscheidde Turner verschillende fases. Bij elke fase kan de onderzoeker weer andere vragen stellen. Bij de eerste fase, toen de frontier in feite nog niet bestond, kan men zich bijvoorbeeld afvragen hoe er met de Indianen werd omgegaan. Men kan zich ook afvragen hoe de politiek werd georganiseerd en hoe religie en onderwijs hun weg vonden in het nieuwe land. Bij latere fases kan men zich afvragen hoe het beleid ten opzichte van de Indianen zich heeft ontwikkeld en hoe de ervaringen op het gebied van mijnbouw zich hebben ontwikkeld. Onderzoek doen door de verschillende fases van de frontier met elkaar vergelijken levert niet

⁷ Frederick Jackson Turner, *The Frontier in American History* (New York 1962) 3 en 4.

⁸ Turner, *The Frontier*, 5-9.

alleen een goed beeld op van de ontwikkeling van Amerika, het laat ook zien hoe een samenleving is ontstaan.⁹

Turner zei dat de geleidelijke ontdekking en beschaving van Amerika een overzicht geeft van sociale evolutie van een milde naar een beschaafde samenleving: 'It begins with the Indian and the hunter; it goes on to tell of the disintegration of savagery by the entrance of the trader, the pathfinder of civilization; we read the annals of the pastoral stage in ranch life; the exploitation of the soil by the raising of unrotated crops of corn and wheat in sparsely settled farming communities; the intensive culture of the denser farm settlement; and finally the manufacturing organization with city and factory system.' Elke nieuwe stap in de ontwikkeling bracht ook weer veranderingen met zich mee op economisch gebied en politiek gebied.¹⁰

Turner stelde zichzelf de vraag wat de frontier precies heeft betekend voor Amerika. Een eerste punt was de ontwikkeling van een eigen nationaliteit. De kolonisten waren in eerste instantie grotendeels Britten maar na verloop van tijd kwamen er kolonisten uit meerdere landen zoals Ierland en Nederland. Door de voortgaande amerikanisatie vermengden deze nationaliteiten geleidelijk. De kolonisten verloren de karakteristieke eigenschappen die bij hun nationaliteit hoorden en verwierven nieuwe eigenschappen waardoor er sprake was van een nieuwe nationaliteit, de Amerikaanse.¹¹

Een tweede punt was de verminderende afhankelijkheid van Engeland. Toen de frontier nog aan de Atlantische kust lag, hadden de kolonisten Engeland nodig voor goederen en voedsel. Het nieuwe land bracht zelf nog niets op. Toen de frontier opschoof veranderde dat. Er kwam een agrarische cultuur op zodat men zelf kon voorzien in zijn voedsel. Dat moest ook wel want naarmate de frontier verder opschoof, kostte het meer tijd en moeite om goederen en voedsel van de kust naar de frontier te vervoeren. Daarnaast ontwikkelde Amerika zich tot een enorm land met vele inwoners. Dit was voor Engeland niet meer op afstand te besturen en bovendien wilde de Amerikaanse bevolking onafhankelijk zijn. Ze wilden 'home rule' in plaats van 'rule at home'. Dit sentiment staat dan ook aan de basis van de Amerikaanse onafhankelijkheidsoorlog die van 1775 tot 1783 duurde. Het einde van de afhankelijkheid van Engeland betekende ook dat Amerika zelf een politieke cultuur ging ontwikkelen om de verschillende staten te kunnen besturen.¹²

⁹ Ibidem, 10 en 11.

¹⁰ Ibidem, 11 en 12.

¹¹ Ibidem, 22 en 23.

¹² Ibidem, 23-25.

Dan komen we bij het belangrijkste effect van de frontier op Amerika. De opkomst van een democratie. De frontier werkte individualisme in de hand. Hierdoor ontstond er weerstand tegen macht van bovenaf. De oplossing was een democratie. Het voordeel hiervan was dat een zeer groot deel van het volk inspraak had op het besluitvormingsproces. Een nadeel was dat de overheid niet echt sterk was omdat er met veel verschillende meningen rekening moest worden gehouden, wat ook weer corruptie in de hand werkte.¹³

¹³ Ibidem, 30-32.

Na de turnerthese

Nadat Turner zijn turnerthese had gepresenteerd aan het publiek tijdens de bijeenkomst van de American Historical Association in 1893 was het wachten op de reacties. Die bleven in eerste instantie uit. Historici vonden dat deze nieuwe theorie zó in strijd was met de heersende theorieën dat ze niet de moeite namen om er serieuze aandacht aan te besteden. Voor het overige publiek was Turner een volslagen onbekende dus duurde het lang voordat zijn these het volk bereikte.

Na die periode van stilte begonnen historici zich te realiseren dat de turnerthese een verklaring gaf voor hetgeen er in Amerika gebeurde en dat Amerika op succesvolle wijze zou voortbestaan in de 20^e eeuw. Dit waren thema's waar veel Amerikanen zich zorgen over maakten aan het eind van de 19^e eeuw. Men was onzeker omdat Amerika in een economische crisis verkeerde, er heerste armoede in de steden en het was duidelijk geworden dat Amerika niet voor iedereen gelijke kansen bood. Tevens heerste er onrust op politiek gebied omdat de overheid een steeds grotere rol wilde gaan spelen, wat ten koste zou gaan van het beeld van onbeperkte mogelijkheden dat veel Amerikanen van hun land hadden. Daarnaast was Amerika ook nog in oorlog met Spanje. Kortom, de Amerikanen bevonden zich in een situatie die ze niet kenden en de turnerthese kwam met verklaringen en bood hoop.

Degenen die vreesden dat Amerika door oorlogen zou worden opgeslokt door de wereldpolitiek vonden in de turnerthese een troostend antwoord. In de gebieden die Amerika veroverde door oorlogen zouden democratieën worden gevestigd en daarmee zou de democratie in het algemeen sterker komen te staan tegenover het imperialisme van Europa. In Europa was ook sprake van democratie maar het imperialisme uitte zich vooral in het onderwerpen van andere volken. Dit strookte niet met de individualistische denkbeelden in Amerika. Degenen die vreesden dat de macht van de overheid te groot zou worden, kregen in de these het sterke argument dat Amerika drie eeuwen lang een ontwikkelende frontier had gehad, waardoor er zo'n onverwoestbaar geloof in het individualisme was ontstaan dat dit nooit meer zou kunnen verdwijnen. Anderen waren echter bang, dat de kloof tussen arm en rijk een bedreiging zou kunnen gaan vormen voor de democratie. De turnerthese loste dit op door te vermelden dat de frontier had gezorgd voor een groot besef van gelijkheid voor iedereen. De turnerthese vormde aldus een bron van optimisme. De frontier was weliswaar aan het verdwijnen, maar het was het bewijs dat Amerikanen de wildernis hadden overwonnen. Nu er een nieuw tijdperk aanbrak waarin de Amerikaanse beschaving zich verder zou gaan ontwikkelen, hoefde men dus niet te vrezen voor verval en armoede. Ook

deze gebeurtenis zouden de Amerikanen wel overwinnen. De turnerthese werd populair geaccepteerd omdat er behoefte was aan dergelijke verhelderende denkbeelden.¹⁴

Een van de eerste wetenschappers die verwezen naar de turnerthese was de historicus Frederic L. Paxson. Paxson leefde van 1877 tot 1948 en werd beschouwd als een autoriteit op het gebied van het Amerikaanse Westen. In meerdere van zijn artikelen beschreef hij de frontier als de sterkste factor van de Amerikaanse geschiedenis. Paxson had het dan over de Amerikaanse geschiedenis tot ongeveer driekwart van de 19^e eeuw. Daarna worden industrialisatie en buitenlandse invloeden belangrijker. De historicus Carl Becker wees erop dat de nieuwe ideeën van Turner veel waardering verdienden en dat er daarom meer aandacht moest zijn voor de turnerthese.¹⁵ De historicus Joseph Schafer stelde dat de turnerthese een zeer belangrijke sleutel is om de Amerikaanse geschiedenis te begrijpen. Schafer benadrukte ook dat Turner zelf de frontier niet als de enige verklaring zag voor de Amerikaanse ontwikkeling. Het was een voorbeeld maar wel een heel belangrijk voorbeeld.¹⁶

Een andere historicus, Avery O. Craven, schreef artikelen die de turnerthese ondersteunden. Ten eerste stelde Craven dat de botsing tussen een beschaafde wereld en een enorme hoeveelheid leeg land uniek was in de geschiedenis. Ten tweede prees hij Turners aanpak die de nadruk had gelegd op de agrarische kant van de Amerikaanse geschiedenis. Volgens Craven kon men 200 jaar agrarische cultuur niet zomaar opzij zetten. Ten derde wees Craven op het belang van Turner voor de Amerikaanse historiografie. Turner had de gave om de betekenis van de geschiedenis goed te duiden en over te brengen.¹⁷

De Amerikaanse socioloog Robert K. Merton vond bewijs voor de stelling dat democratie is afgeleid van de frontier. Als nieuwe nederzettingen tegen grote problemen aanliepen waren ze erbij gebaat dat zoveel mogelijk mensen hun ideeën uitten over een eventuele oplossing. Het volk kreeg dus automatisch inspraak in het besluitvormingsproces. Twee professoren van de universiteit van Chicago redeneerden hierop voort. De historici Stanley Elkins en Eric McKittrick deden opnieuw onderzoek naar de frontier en ontdekten dat de frontier mensen dwong om ervaringen op te doen die uniek waren in de geschiedenis. Dit proces had een dermate grote invloed op de gewoontes en gebruiken van mensen dat het duidelijk was dat Amerikanen uniek waren.¹⁸

¹⁴ Billington, *Frederick Jackson Turner*, 184-186.

¹⁵ Bennett, *Frederick Jackson Turner*, 94 en 95.

¹⁶ *Ibidem*, 96.

¹⁷ *Ibidem*, 96 en 97.

¹⁸ *Ibidem*, 97 en 98.

Kritiek op de turnerthese

Het duurde tot in de jaren '20 van de twintigste eeuw voordat er openbare kritiek kwam op de turnerthese. De eerste kritiek was nog mild. Gelukkig voor Turner barstte de echte kritiek pas los na zijn dood in 1932. De reden hiervoor is dat in de jaren '30 een nieuwe groep historici opkwam die gebruik maakte van de nieuwste onderzoekstechnieken. Deze technieken lieten zij los op het werk van Turner en toonden allerlei onjuistheden aan. Om te beginnen gaf Turner zelf al toe dat zijn these voor verbeteringen vatbaar was. Turner stelde dat men de turnerthese moest interpreteren als een hypothese die middels onderzoek nog getoetst moest worden. Dit werd echter door historici nagelaten waardoor er overal publicaties verschenen waarin uit de turnerthese werd geciteerd. In deze citaten werden de veronderstellingen van Turner gepresenteerd als feiten terwijl ze in veel gevallen helemaal niet klopten.¹⁹

Een van de eerste critici was de historicus Charles A. Beard. In 1921 schreef hij een kritiek op 'The Frontier in American History'. Turner stelde dat Amerika zich had ontwikkeld door de grote hoeveelheid goedkoop land en de westwaartse migratie. Beard zei dat deze factoren wel een rol hebben gespeeld maar dat andere factoren zoals slavernij, arbeid en kapitalisme veel belangrijker waren. Turner stelde ook dat de opschuivende frontier en het proces van amerikanisatie sterk met elkaar verbonden waren. Beard stelde hier tegenover dat dit was gebaseerd op een impressie omdat hier helemaal geen gegevens over waren. Een ander argument waar Beard kritiek op had, ging over wetgeving. Turner was van mening dat de wetgeving die de Amerikaanse overheid sterk maakte, zijn oorsprong vond bij de frontier. Beard zei hierover dat de wetgeving wel is beïnvloed door de frontier maar dat ook oostelijke kapitalisten, oostelijke arbeiders en zuidelijke planters veel invloed hebben gehad. Tenslotte zei Beard dat het voor historici waardevoller is om het conflict tussen arbeid en kapitaal te onderzoeken dan de turnerthese.²⁰

Een andere criticus was de historicus Clarence Walworth Alvord. Turner stelde dat de frontier beschaving bracht en de ontwikkeling van die beschaving in in categorieën die elkaar keurig opvolgen: 'Stand at Cumberland Gap and watch the procession of civilization, marching single file – the buffalo following the trail to the salt springs, the Indian, the fur-trader and hunter, the cattle-raiser, the pioneer farmer – and the frontier has passed by.' Volgens Alvord was de ontwikkeling van de beschaving niet op deze manier in categorieën

¹⁹ Billington, *Frederick Jackson Turner*, 447 en 448.

²⁰ Bennett, *Frederick Jackson Turner*, 81-83.

opgedeeld en kwamen ze ook niet achter elkaar aan: ze kwamen volgens hem allemaal tegelijk.²¹

In 1925 presenteerde professor John C. Almack een kritisch artikel. Turner zei dat de frontier de belangrijkste oorzaak was van vooruitstrevende ontwikkelingen zoals directe verkiezingen en voorzieningen die uit belastinginkomsten worden betaald. Volgens Almack kwamen deze ontwikkelingen voort uit arbeid. Almack stelde ook dat de frontier wel een belangrijke rol speelde in het Amerikaanse leven maar geen rol van betekenis speelde bij de vooruitgang.²²

In de jaren '30 nam de kritiek op de turnerthese toe. Een van de critici was Benjamin F. Wright, een professor die verbonden was aan de Harvard universiteit. Wright was van mening dat Turner ongelijk had door te stellen dat de Amerikaanse democratie was voortgekomen uit de frontier en daardoor dus anders was dan de Westerse democratie in Europa. Wright stelde dat democratie zich geleidelijk van oost naar west verplaatste en dat er geen ander politiek systeem mogelijk was. Democratie zat al in de Amerikanen voordat ze in aanraking waren gekomen met de frontier. Wright zei ook dat er wat betreft de frontier meer aandacht moet worden besteed aan andere factoren dan omgevingsfactoren alleen.²³ Professor Louis Hacker deelde deze mening. Hij zei dat de turnerthese de Amerikaanse historiografie zo sterk heeft overvleugeld dat er geen aandacht is besteed aan andere belangrijke ontwikkelingen in Amerika. Een voorbeeld is de opkomst van de arbeidersklasse.²⁴

In de jaren '40 veranderde de kritiek van toon. Turner werd nu niet alleen maar aangevallen, er werden nu ook alternatieven geboden voor de turnerthese. Volgens de historicus Arthur M. Schlesinger ging de turnerthese voorbij aan een belangrijke ontwikkeling in de 19^e eeuw, namelijk de sterke urbanisatie. Hierdoor ontstond er een cultuurverschil tussen het platteland en de stad. Schlesinger vond het dus tijd om de Amerikaanse geschiedenis opnieuw te onderzoeken omdat de turnerthese duidelijk verouderd was.²⁵

George W. Pierson was van mening dat Turner de termen 'frontier' en 'democratie' zeer onzorgvuldig gebruikt. Hierdoor stond de turnerthese vol interne tegenstrijdigheden en was er in sterke mate sprake van nationalistische emoties. Ook de Amerikaanse historicus Carlton J. H. Hayes, die gespecialiseerd was in Europese geschiedenis, had hier kritiek op. Deze voorzitter van de American Historical Association zei dat de turnerthese een

²¹ Ibidem, 83.

²² Ibidem, 83 en 84.

²³ Ibidem, 86.

²⁴ Ibidem, 86 en 87.

²⁵ Ibidem, 91.

chauvinistische houding proclameerde die in strijd was met de historische feiten. Dit leidde tot een verkeerd beeld van Europa, Amerikanen moesten zich wat betreft Europa dus beter gaan oriënteren volgens Hayes.²⁶

Historicus Henry Nash Smith benoemde een van de tegenstrijdigheden van de turnerthese. Enerzijds zei Turner dat de hoogste sociale waarden waren te vinden in het agrarische gebied aan de frontier. Anderzijds zei Turner dat de Amerikaanse maatschappij evolueerde in een geïndustrialiseerde maatschappij. Turner kon niet echt een keuze maken tussen beide maar de nadruk lag toch op de agrarische zijde met alle primitieve factoren die daar een rol bij speelden. Hierdoor werd decennia lang de aandacht afgeleid van de industrialisatie terwijl Amerika het meest geïndustrialiseerde land ter wereld was geworden.²⁷

²⁶ Ibidem, 92.

²⁷ Ibidem, 92 en 93.

Het evolutionaire vraagstuk

In hoeverre is er in het geval van de turnerthese sprake van evolutie van een bevolkingsgroep? Bij het zoeken naar een antwoord op deze vraag zijn er twee mogelijkheden. Enerzijds zou er sprake kunnen zijn van biologische evolutie op basis van natuurlijke selectie. In dat geval is de turnerthese een theorie met een darwinistisch karakter. Anderzijds zou er sprake kunnen zijn van overerving van aangeleerde eigenschappen, zoals die door Jean-Baptiste Lamarck wordt uitgedragen in zijn lamarckistische theorie.

De evolutietheorie van Charles Darwin houdt in dat organismen eigenschappen kunnen doorgeven aan hun nakomelingen door de werking van erfelijkheid. Het belangrijkste evolutiemechanisme is natuurlijke selectie. Als er veranderingen optreden in de omgeving passen organismen zich aan en worden andere eigenschappen weer belangrijker om te overleven. Vervolgens wordt daarop geselecteerd. Door de overerving van de veranderde eigenschappen kunnen na verloop van tijd nieuwe soorten ontstaan. Dat is wat er volgens Turner is gebeurd in Amerika. De Europese kolonisten komen aan in op het Amerikaanse continent en komen daar in aanraking met de wildernis. De geologische omstandigheden zijn radicaal anders dan in Europa. Om te overleven in deze wildernis paste de Europeaan zijn gedrag aan. Hij werd weer een nomadische jager en begon opnieuw met het verwerven van eigenschappen die geschikt waren om te overleven. Naarmate de frontier opschoof dus naarmate er meer tijd verstreek, werd de Amerikanisatie voltooid. De oorspronkelijke eigenschappen van de kolonist waren via erfelijkheid van generatie op generatie verdwenen en de nieuw verworven eigenschappen waren uniek in de wereld. Hierdoor was er sprake van een nieuw mens, de Amerikaan.²⁸

Lamarck had andere ideeën over de evolutie. Hij was van mening dat *aangeleerde* eigenschappen konden worden overgeërfd. Lamarck omschreef vier elementen die deze ontwikkeling vormden. Het eerste element is de omgeving waarin het organisme leeft. Het organisme is gedwongen zich daaraan aan te passen. Het tweede element is de verandering van de omgeving. Volgens Lamarck krijgen organismen nieuwe behoeften wanneer de omgeving aan verandering onderhevig is. Het derde element heeft te maken met de mate waarin een orgaan of capaciteit wordt gebruikt. Als een orgaan of een capaciteit veel wordt gebruikt, ontwikkeld deze zich en wordt groter of sterker. Als een orgaan of capaciteit juist minder wordt gebruikt raakt deze in verval en kan uiteindelijk zelfs verdwijnen. Het vierde

²⁸ David Quammen., *De aarzelende Darwin. Charles Darwin 1809-1882 een biografie* (New York 2006) 180-183.

element betreft de erfelijkheid. De veranderingen aan lichaam of geest kunnen via erfelijkheid worden doorgegeven aan de nakomelingen. Bijzonder aan deze theorie is dat het hier eigenschappen betreft die tijdens het leven van de ouders zijn verworven en worden doorgegeven aan het nageslacht.²⁹

Een argument dat vóór deze theorie spreekt is de opkomst van het neolamarckisme in de 19^e eeuw. Een voorbeeld van een neolamarckist is Herbert Spencer. Hij legde een verband tussen individualisme en evolutionaire ontwikkeling.³⁰ Dit verband legde Turner ook en het werd een van de belangrijkste argumenten in de turnerthese. ‘As has been indicated, the frontier is productive of individualism. Complex society is precipitated by the wilderness into a kind of primitive organization based on the family. The tendency is anti-social. It produces antipathy to control, and particularly to any direct control.’³¹ Het zou heel goed kunnen dat Turner beïnvloed is door het neolamarckisme.

Ook deze theorie zou dus toe te passen zijn op de turnerthese. De Europese kolonist kwam aan op het Amerikaanse continent en moest zich zien te redden in de wildernis. Hij paste zich aan en gaf de verworven eigenschappen meteen door aan zijn kinderen. Na verloop van tijd waren de meeste in Europa verworven eigenschappen eruit gefilterd. Opnieuw kwam hier het proces van Amerikanisatie om de hoek kijken. De bewoner van het Amerikaanse continent was zó veranderd dat er geen sprake meer kon zijn van een Europeaan, hij was dus een Amerikaan geworden. Uitgaande van deze theorie is er sprake van culturele evolutie. Nieuw aangeleerde gewoontes en gebruiken waren na verloop van tijd in het karakter van de Amerikaan geslepen en dit onderscheidde hem van de Europeaan.

²⁹ Quammen, *De aarzeldende Darwin*, 65.

³⁰ *Ibidem*, 209.

³¹ Turner, *The Frontier in American History*, 30.

Conclusie

Nu het hele verhaal rond Frederick Jackson Turner en de turnerthese voorbij is gekomen kunnen we tot een slotsom komen. In de hoofdstukken van dit paper is het verleden van Turner ter sprake gekomen. Het is duidelijk dat de plaats waar hij opgroeide de basis heeft gelegd voor zijn latere denkbeelden over het belang van de frontier. Turner ondervond aan den levenden lijve hoe er een maatschappij ontstond waar de frontier de beschaafde wereld van de wildernis scheidde. Na zijn studie publiceerde Turner de turnerthese waarin hij een evolutionair proces beschreef aan de frontier. De Europese kolonisten waren na eeuwen van amerikanisatie geëvolueerd in Amerikanen. Het duurde een aantal jaren voordat de turnerthese bij het grote publiek bekend werd maar daarna ging het snel. Het Amerikaanse volk ontleende middels de turnerthese een eigen identiteit en nationaliteit aan de frontier. Aan het eind van de 19^e eeuw verkeerde Amerika in een economische crisis en daarnaast speelden allerlei nieuwe factoren een rol waardoor Amerikanen zich onzeker voelden over de toekomst. De turnerthese was een bron van hoop in dit geval.

Ook wetenschappers bogen zich over de turnerthese. Voorstanders prezen Turner om zijn vernieuwende ideeën. Ten tijde van de publicatie van de turnerthese waren de heersende historische opvattingen over Amerika radicaal anders dan de ideeën van Turner. Alleen al door deze vernieuwende gedachten is Turner enorm belangrijk geweest voor de Amerikaanse historiografie. Na de publicatie van de turnerthese is er tot in de jaren '50 een intensief debat geweest over de juistheid van deze theorie en tot op de dag van vandaag worden er artikelen over dit onderwerp geschreven. Sommige historici gingen, beïnvloed door de turnerthese, opnieuw onderzoek doen naar de frontier en ook zij vonden bewijzen voor bijvoorbeeld het ontstaan van democratie in Amerika. Ondanks al dit enthousiasme kwam er ook zeer veel kritiek op de turnerthese. Turner had dit zelf enigszins in de hand gewerkt door te zeggen dat veel elementen van de turnerthese waren gebaseerd op aannames en speculaties. Dit was voer voor critici. De turnerthese had veel auteurs geïnspireerd en hun publicaties zouden dus weleens niet kunnen kloppen. Veel historici vonden het ook onjuist om te stellen dat de frontier voor alle ontwikkeling in Amerika heeft gezorgd. Het belangrijkste argument is wel dat Turner voorbij gaat aan de toenemende industrialisatie en de arbeidersklasse die opkwam. Deze ontwikkelingen hebben zoveel veranderingen teweeg gebracht dat de turnerthese al verouderd was op het moment van publicatie.

De hoofdvraag die aan het begin van dit paper werd gesteld luidde: hoe werd de turnerthese geïnterpreteerd en in hoeverre is hier sprake van een biologisch evolutionair

proces dat te koppelen is aan darwinisme? Om te beginnen wil ik een antwoord formuleren op het evolutionaire gedeelte van deze hoofdvraag. Is er sprake van een biologisch evolutionair proces? Turner presenteert het wel op die manier. Een nieuw mens is ontstaan, de Amerikaan. Uit dit onderzoek is gebleken dat dit onzin is, er is geen biologie aan te pas gekomen en er is dus ook geen sprake van darwinisme. De turnerthese wordt op deze manier gebruikt om als bewijs te dienen dat Amerikanen niet van Europeanen afstammen. De presentatie van de turnerthese berust op nationalistische grondslagen. Toch is duidelijk dat er wel degelijk sprake is van evolutie maar dan culturele evolutie. Dit heeft raakvlakken met het lamarckisme. Aangeleerde gewoontes en gebruiken worden door ouders doorgegeven aan hun kinderen. Het is uiteraard onmogelijk dat dit via overerving gebeurt, ouders leren hun kinderen de nieuwe gewoontes en gebruiken aan. De hele ontwikkeling die Turner beschrijft is duidelijk verwant aan het lamarckisme. Turner beschrijft een aanpassingsproces van mensen. Deze mensen verwerven nieuwe culturele eigenschappen tijdens hun leven en leren die vervolgens aan hun kinderen. Het is vrij logisch dat de Amerikanen een enigszins andere cultuur hebben ontwikkeld dan de Europeanen. De kolonisten die zich vestigden in Amerika brachten wel Europese gewoontes en gebruiken mee maar ze zaten ook aan de andere kant van de Atlantische Oceaan. Zij werden dus niet meer beïnvloed door hetgeen er in Europa gebeurde en ontwikkelden hun gewoontes en gebruiken op basis van hetgeen er in Amerika gebeurde. Het proces van amerikanisatie lijkt in dat licht dus waar te zijn. In de 19^e eeuw was er sprake van een opleving van het lamarckisme, het neolamarckisme, en vooral in Amerika. Het is zeer waarschijnlijk dat Turner is beïnvloed door deze stroming. Jammer genoeg zijn er geen wetenschappelijke publicaties die specifiek over dit onderwerp gaan. Over de frontier is zeer veel geschreven maar de publicaties beperken zich tot Frederick Jackson Turner, de interpretatie van de turnerthese of het effect van de turnerthese het Amerikaanse volk.

Dan het tweede deel van de hoofdvraag, hoe werd de turnerthese geïnterpreteerd? In eerste instantie werd de turnerthese met beide handen aangegrepen door wetenschappers en het Amerikaanse volk. Amerika bevond zich in eind 19^e eeuw in een crisistijd en de turnerthese bood hoop voor de toekomst. De turnerthese stelde immers dat de Amerikanen waren geworden wie ze waren doordat ze steeds tegenslagen wisten te overwinnen. In de jaren '30 van de 20^e eeuw veranderde deze positieve blik echter. De stand van de wetenschap ontwikkelde zich en daarnaast kwam Amerika opnieuw in een crisisperiode terecht. Men stelde dat de turnerthese op veel punten niet juist was en dat er belangrijke ontwikkelingen zoals urbanisatie en industrialisatie achterwege waren gelaten. De turnerthese romantiseerde een agrarisch beeld van Amerika terwijl het land de grootste industriële mogendheid ter

wereld was geworden. Daarnaast stelde de turnerthese dat belangrijke elementen zoals individualisme en democratie zó diep waren verankerd in de Amerikaanse geschiedenis en cultuur dat deze voor de toekomst gewaarborgd zouden blijven.

Literatuurlijst

Bennet, James D., *Frederick Jackson Turner* (Boston 1975).

Billington, Ray Allen., *Frederick Jackson Turner: historian, scholar, teacher* (New York 1973).

Billington, Ray Allen., *Land of savagery, land of promise : the European image of the American frontier in the nineteenth century* (New York 1981).

Hine, Robert V., *The American West : a new interpretive history* (New Haven 2000).

Hodge, Jonathan en Radick, Gregory., *The Cambridge companion to Darwin* (Cambridge 2003).

Taylor, George Rogers., *The Turner thesis concerning the role of the frontier in American history* (Boston 1949).

Turner, Frederick Jackson., *History, frontier, and section : three essays* (Albuquerque 1993).

Turner, Frederick Jackson., *The frontier in American history* (New York 1962).

Turner, Frederick Jackson., *The significance of the frontier in American history* (Ann Arbor 1966).

Quammen, David., *De aarzelende Darwin. Charles Darwin 1809-1882 een biografie* (New York 2006).